

על המר והמתוק

מה אברך?
05

אחים לנפש
יחד מחברים עולמות

נפש יהודי
NEFESH YEHUDI בונים עתיד מחובר

OLAMI

מה לומדים היום?

ברכות השבח הן ברכות הודאה
ושבח לה' על מאורעות טובים
או רעים שאירעו לנו.

כגון: ברכת הגומל, ברכת הטוב
והמטיב, ברכת דיין האמת.

אומרים תודה!

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין
להודות: יורדי הים, הולכי מדברות, ומי
שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית
האסורים ויצא. (ברכות, נד, ב).

שאלה
לדיון

מה משותף לארבעת
חייבי ההודאה?

יש גם סימן!

"וכל החיים יודוך סלה".
'חיים' ראשי תיבות: **ח**בוש, **י**יסורים,
ים, **מ**דבה. (טור אורח חיים רי"ט).

בעקבות הארבעה...

(ד) **תָּעוּ בַּמִּדְבָּר** בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ עִיר
מוֹשֶׁב לֹא מָצְאוּ. (ה) רָעִבִים גַּם
צִמְאִים נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף. (ו) וַיִּצְעֲקוּ
אֶל ה' בַּצָּר לָהֶם מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם וַצִּילֵם.
(ז) **וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵלֶכֶת אֶל עִיר**
מוֹשֶׁב. (ח) יוֹדוּ לַה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם. (ט) כִּי הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקְקָה
וְנֶפֶשׁ רָעָבָה מִלֹּא טוֹב.

(י) יִשְׁבִּי חֲשֹׁךְ וַצִּלְמוֹת **אֲסִירֵי עֲנִי**
וּבְרָזָל. (יא) כִּי הִמְרוּ אֹמְרֵי אֵל וַעֲצַת
עֲלִיוֹן נֶאֱצוּ. (יב) וַיִּכְנַע בְּעַמָּל לָבָם
כָּשָׁלוּ וְאִין עֲזָר. (יג) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה'
בַּצָּר לָהֶם מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם.
(יד) **יוֹצִיאֵם מִחֲשֹׁךְ וַצִּלְמוֹת**
וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּק. (טו) יוֹדוּ לַה'
חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם. (טז) כִּי
שֹׁבֵר דִּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בְרָזָל גִּדְעַ.

בפרק ק"ז בתהלים אנו פוגשים את ארבעת
החייבים להודות בקהילות חסידיות נהגו לומר
פרק מיוחד זה בתפילת מנחה בערב שבת

יודו לה' חסדו!

ה' וּנְפִלְאוֹתָיו בְּמִצּוֹלָה. (כה) וַיֹּאמֶר
וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוּמִם גְּלִיו. (כו)
יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת נִפְשָׁם בִּרְעָה
תִּתְמוּגָג. (כז) יַחוּגּוּ וַיָּנוּעוּ כַּשְׁכּוֹר וְכָל
חֲכִמָּתָם תִּתְבַּלֵּעַ. (כח) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה'
בַּצָּר לָהֶם וּמִמִּצּוֹקֵיהֶם יוֹצִיאֵם.
(כט) יָקֻם סְעָרָה לְדִמְמָה וַיַּחֲשׂוּ גְלִיהֶם.
(ל) וַיִּשְׁמְחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנָּחֵם אֶל מְחוֹז
חִפְצָם. (לא) יוֹדוּ לַה' חֲסִדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו
לְבָנֵי אָדָם. (לב) וִירַמְמוּהוּ בִקְהֵל עָם
וּבְמוֹשֵׁב זִקְנִים יִהְלִלוּהוּ.

(יז) אֲוִלִים מִדֶּרֶךְ פֶּשַׁעַם וּמַעֲוֹנֵתִיהֶם יִתְעַנּוּ.
(יח) כָּל אֶחָד תִּתְעַב נִפְשָׁם וַיֹּאֲמִינוּ עַד
שַׁעֲרֵי מוֹת. (יט) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בַּצָּר לָהֶם
מִמִּצּוֹקֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם. (כ) **יִשְׁלַח דְּבָרוֹ**
וַיִּרְפָּאֵם וַיַּמְלִיט מִשְׁחִיתוֹתָם. (כא) יוֹדוּ לַה'
חֲסִדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם. (כב) וַיִּזְבְּחוּ
זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בִּרְנָה.

(כג) **יורדי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת** עֲשִׂי מְלָאכָה
בְּמִים רַבִּים. (כד) הִמָּה רָאוּ מַעֲשִׂי

להעריך את מה שיש

**ההודאה הפנימית הבאה מעומק הכרת הטובה לאל עליון הטוב
והמטיב האמיתי תצא אל הפועל בטבע האנושי על ידי ידיעת
ההפכים (עין אי"ה, ברכות, ט, טו)**

הרב קוק מסביר שארבעה מקרים אלו מלמדים על ארבעה טובות
בסיסיות שיש לבני אדם והרבה פעמים לא שמים לב אליהם:

הטבעית, החברתית, הגופנית והמוסרית.

אנו לומדים להכיר את חשיבות וערך טובות אלו באמצעות "ידיעת
ההפכים". דהיינו, כאשר נמצאים במצב המנוגד להם.

יורדי הים עומדים בניגוד למצב הטבעי שבו האדם נמצא עם
"הרגלים על הקרקע". הולכי מדברות מצויים במקום שבו אין חברה.
החולה נפגע בבריאותו הגופנית והאסור בכלא הפר את כללי המוסר.
מוזמנים לראות את דבריו המלאים בדף ההנחיות.

תרגיל לחיים

מה למדתם להעריך אחרי
שהיה חסר לכם?

מגלות לגאולה

נראה לי שזה המזמור נאמר בנבואה על הגאולה
מזה הגלות הארוך, שאנחנו בו בצרות גדולות.
והזכיר בו ארבעה מיני צרות:

הראשונה - הליכה בשבי בארץ מרחקים, תמיד,
דרך מדבר וארץ חריבה, וסובלים צער רעב וצמא;

והשנייה - היות נלכד בשחיתות מאסר;

והשלישית - היות מדוכא בחליים;

והרביעית - ההליכה בשבי גם כן בארץ מרחק,
דרך ים, וסובלים צער הים והמון גליו; ורוב
הצרות נכללות באלו. והכוונה, שהם מעונים
בכל מיני הצרות, וכשיגאלם האל, יינצלו מכל
זה ויודו לה' ויפרסמו "נפלאותיו לבני אדם",
וישובו לארצם החריבה ויכוננו בה ערי מושב,
ויצליחו בה בכל מיני הצלחות...

(פירוש המאירי לתהלים)

רבי מנחם בן שלמה המאירי (1249-1316) מכונה
בקיצור המאירי, היה מגדולי הראשונים - מפרשי
התלמוד וחכמי פרובנס, נודע גם בשם "דון וידאל
שלמון", ומחבר ספר 'בית הבחירה'.
הכינוי המאירי, ניתן לו כנראה על שם אחד מאבותיו
שנקרא מאיר

מי הם החייבים?

המברך אומר:

”בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לְחַיִּים
טוֹבוֹת, שֶׁגָּמְלָנִי כָּל טוֹב”

השומעים עונים:

אָמֵן. "מִי שֶׁגָּמְלָךְ כָּל טוֹב, הוּא יִגְמְלָךְ כָּל טוֹב שְׂלָה"

שאלה
למחשבה:

מדוע מקבלי הטובה
נקראים 'חייבים'?

תודה על מה שלי נתת

הגומל לחייבים... כלומר אפילו לאותם שהם חייבים...
עם כל זה גומל להם טובות, וכך גם אני המברך, למרות
שאיני הגון, גמלני כל טוב (בית יוסף, אורח חיים רי"ט).

קטן אין צריך להודות, כיון שאינו בר עונשין לא שיין
שיאמר הגומל לחייבים טובות אבל יש שחלקו, שאף
קטן יכול לברך שכוונת הברכה היא שאף לחייבים
הקב"ה גומל טוב (שערי תשובה סק"א).

על המר והמתוק

על בשורות טובות אומר 'ברוך הטוב והמטיב';

על בשורות רעות אומר: 'ברוך דין האמת'

(ברכות, פרק ט, ב)

 לראות בעיניים

איך מברכים על הרעה?

מנדבה כבה

OLAMI

רוצים עוד?
סדקו והצטרפו
ל"אחים לנפש"

© כל הזכויות שמורות ל"אחים לנפש"